

دیباچه

مدتی این مثنوی تأخیر شد ...

چنان که در دیباچه ناشر در دفترهای پیشین آورده شد، مجموعه مباحث «سیروسلوک»، که حاصل درس گفتارهای اخلاقی حضرت آیت الله العظمی مظاهری «مدظله العالی» می باشد، مشتمل بر یک مقدمه و چند دفتر است.

پیش از این، مقدمه مباحث سیروسلوک با عنوان «سلوک معنوی در پرتو نور قرآن و عترت» و نیز دفتر اول که مشتمل بر شرح و تبیین منزل اول از منازل هفت گانه سیر و سلوک بود، با عنوان «یقطه» منتشر گردید و در اختیار علاقه مندان قرار گرفت. سپس، دفتر دوم از مجموعه سیروسلوک با عنوان «توبه» انتشار یافت که حاوی مباحث مفصلی پیرامون موضوع توبه و ناظر بر آیات متعدد قرآن کریم و روایات شریف اهل بیت علیهم السلام بود. اینک پس از تأخیری چند ساله، نوبت به انتشار دفتر سوم از مجموعه دفاتر سیروسلوک با عنوان «تقوا» رسیده است. در کتاب حاضر، که حاوی مباحث ارزنده ای با موضوع «تقوا» است، علاوه بر شرح و تبیین منزل تقوا در سیروسلوک، به طور کلی موضوع ارزشمند تقوا مورد تحقیق و بررسی قرار گرفته است.

بخشی از مباحث این کتاب، برگرفته از رساله چاپ نشده‌ای است که حدود چهل سال قبل به قلم آیت الله العظمی مظاهری «مدّله العالی»، به زبان عربی، در باب «تقوا» به رشته تحریر در آمده و بخشی نیز حاصل درس‌های اخلاقی معظّم‌له در طول سال‌های مختلف، در مسجد حکیم اصفهان است.

مطالب به دست آمده از دو منبع فوق، پس از تلفیق، تنظیم، تحقیق و ویرایش و سپس بازبینی نهائی و اصلاح معظّم‌له، به صورت حاضر و در پنج فصل ارائه می‌گردد.

فصل اوّل کتاب، پس از مروری بر مباحث ساختاری سیر و سلوک، به بیان کلیّات منزل تقوا، جایگاه تقوا در سیر و سلوک، تعاریف تقوا از دیدگاه علوم مختلف و نیز ارتباط بین ایمان و تقوا می‌پردازد.

عنوان فصل دوّم، آثار و برکات تقوا از دیدگاه قرآن و عترت است و در این راستا، به ده فایده از فواید تقوا که در سعادت و رستگاری انسان در دنیا و آخرت، مؤثر است، اشاره شده و شرح مختصری از آن بیان می‌گردد.

در فصل سوّم، ارکان تقوا که عبارتند از: اجتناب از محرّمات و اهمّیت به واجبات، تحلیل و تشریح می‌شود و در این راستا، نکات مهمّی راجع به تأثیر اهتمام به انجام مستحبات و پرهیز از شبهات و مکروهات، در پیشبرد اهداف معنوی و موفقیت در سیر و سلوک، تبیین می‌گردد. در ادامه فصل

سوم، معیارهای تشخیص حرمت و حلیت افعال، بررسی و تحلیل شده، در نهایت چنین نتیجه‌گیری می‌شود که برای تشخیص و دریافت احکام شرعی افعال، باید به اهل خبره و افراد متخصص در این زمینه، یعنی اسلام‌شناسان، فقها و مراجع تقلید مراجعه شود. در این راستا، عمل بر اساس تمایلات نفسانی نکوهش شده و برخی تبعات آن بیان گردیده است.

فصل چهارم کتاب، به تبیین راهکارهای تحصیل تقوا اختصاص دارد. در این زمینه، دو راهکار کلی «علمی» و «عملی» برای کسب تقوای الهی بیان شده و پس از آن، به تبیین چهارده راهکار کاربردی در این زمینه پرداخته شده است. در خاتمه نیز بحث مختصری راجع به ضرورت بهره‌مندی از دو بال همت و توفیق، برای صعود معنوی انسان و نیل او به منزل تقوا ارائه گردیده است.

در فصل پنجم اقسام و مراتب تقوا، به چندین اعتبار مختلف، بیان شده است که عبارتند از:

تقسیم اول: تقوای عوام، تقوای خواص و تقوای اخصّ الخواص.

تقسیم دوم: تقوای تبعیضی، تقوای فقهی، ملکه تقوا، لقاء و عصمت.

تقسیم سوم: تقوای مثبت و تقوای منفی.

تقسیم چهارم: تقوای جوارحی، جوانحی و عقلی.

تقسیم پنجم: تقوای اجتماعی، تقوای اقتصادی و تقوای سیاسی.

برخورداری از بیانی روان و قابل فهم و عاری بودن از اصطلاحات پیچیده علمی و عرفانی، از ویژگی‌های مباحث اخلاقی، عرفانی صاحب این اثر است که موجب می‌گردد افراد گوناگون در سطوح مختلف، بتوانند از این مباحث بهره‌ لازم را ببرند. به عبارت روشن‌تر، پویندگان طریق سیر و سلوک که اهل دقت‌های علمی و تعمق‌های نظری هستند، می‌توانند با مطالعه و عمل به این کتاب، به لطف خداوند و مدد اولیای طاهرین او، به درجات والای عرفانی دست یابند و افراد دیگر نیز می‌توانند با برداشت‌های اخلاقی از محتویات کتاب، به قدر توان خود در مسیر معنویت و سلوکِ اِلی الله قرار گیرند.

در پایان از همه عزیزانی که در آماده‌سازی، تنظیم و انتشار این اثر ارزشمند نقش آفرینی کرده‌اند به ویژه جناب آقای علی رعنائی، تشکر و قدردانی نموده و از خداوند متعال مسئلت می‌کنیم توفیق تمسک به قرآن کریم و عترت طاهره علیهم‌السلام و پیمودن مسیر سلوک به سوی حق و عبور از منازل هفتگانه آن و نایل شدن به لقای پروردگار متعال را به همگان عنایت فرماید.

«اِنَّهُ وَلِيُّ الْهُدَايَةِ وَ التَّوْفِيقِ»

مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء ع.ا.س.